

1902.
decz. 13.

A MI LAPUNK

11-ik sz.

MAGYARORSZÁG ÖSSZES IPAROSAINAK ÉRDEKEIT SZOLGÁLÓ HETI KÖZLÖNY
S IPARTESTÜLETEK HIVATALOS LAPJA.

Előfizetési ár: Egész évre . . . 4 korona.	MEGJELEN MINDEN SZOMBATON.	Előfizetési ár: Félévre . . . 2 korona.
---	-----------------------------------	--

Felölőszerkesztő: Babós Elek. — Társzerkesztők: Lábdy Antal és König S. — Kiadja a szerkesztőség.

Szerkesztőség: Szeged, Csekonics-utca 1., ahová a kéziratok küldendők.	Lap-bizottság: Regdon Sándor építész. Brauswetter Ottó óra-yáros.	Páfy Dániel vasöntőde és gépgyáros. Braun János hangszer készítő.	Kiadóhivatal: Szeged, Kárácz-utca 7-ik szám. (Braun János hangszerkészítő.) ahová a pénzek küldendők.
--	---	--	--

HETI NAPTÁR.

1902. december 14-től 20-ig. (Az évnek 50. hete.)

Deczember 14. Vasárnap: Spiridion
" 15. Hétfő: Valérián
" 16. Kedd: Özséb vértanu
" 17. Szerda: Lázár
" 18. Csütörtök: Gráczian
" 19. Péntek: Nemeziusz
" 20. Szombat: Ammon

Az iparbazár megnyitása előtt.

Holnap nyílik meg Szegeden az iparosok érdekeinek előmozdítására rendezett ipari vásár, mely nem első intézménye a saját érdekeinket helyesen felfogni képes iparosainknak.

Ha ösztökélni, ha buzdítani kellett is néhányat a sokak közül, az ezzel járó fáradság nem ment veszendőbe, mert az érdeklődés a nagy közönség részéről ép úgy, mint a leginkább és igen közelről érdeklő iparosaink körében örvendetes módon, mindinkább kidomborodott és olyanná alakult, hogy az alkalmi iparbazárok rendezése a jövőben mintegy nélkülözhetetlenné vált.

Az iparérdekek istápolása még soha sem nyilatkozott meg oly sok jóakaratot tanúsító mérvben, mint a közel múltban. Érezzük, tudjuk, hogy kell valamit tennünk a pusztulni induló kisipar föltámasztására, azért örömmel tapasztaljuk a társadalomnak, az ipari mozgalmak iránt tanúsított meleg érdeklődését, melynek minden rétegében szállóigévé vált a honmentő közmondás: „Pártoljuk a magyar ipart.”

De tisztelt iparos-társak, ezen közmondással lett ige csak úgy válhatik testté, ha minden erőnkkel oda törekszünk, hogy azt ki is érdekeljük!

Napról-napra meggyőzőbb világításban látjuk, hogy Ausztria szabad versenye a tőke és gépek segítségével agyon nyomja a sinlődő magyar ipart.

Útött a végső óra!

Itt az idő, hogy a tettek mezejére lépjünk, hogy belássuk azt, miszerint magunknak kell megkeresni az eszközt és irányt, a saját boldogulásunkhoz vezető uthoz.

Ez az eszköz pedig nem egyéb, mint az **egyes erők ezéltudatos csoportosítása**. Ma már mindenki tudja, hogy az egyesülésben rejlik az erő, tömörüljünk tehát, mert csak úgy számíthatunk a hazafias magyar iparpártoló közönség támogatására, csak úgy lesz módunkban a fogyasztó közönséggel állandó érintkezésbe jönni, ha a most időszakonként, rövid időre rendezett ipari vásárunkat állandósítjuk, ha iparcikkeink fejlesztésére kiváló gondot fordítunk, ipartermékeink izléses kiállítására nagyobb súlyt fektetünk és annak versenyképességét a tömegkészítéssel biztosítjuk s ha az önként ajánlkozó iparpártoló közönséget iparcikkeink togyasztására meghódítjuk és ezáltal az osztrák iparcikkek behozatalának legjobb igyekezetünk érvényesítésével tőlünk telhető erővel gátat vetünk.

A kiállítási vásáron résztvevő iparosaink fokozódó érdeklődése, a kiállítási vásárok kedvező anyagi eredménye, az állandó iparcsarnok szövetségi alapon leendő létesítése iránt megindított erős mozgalom reményt nyújt arra, hogy a szegedi ipartestület régi óhajta: **az állandó iparcsarnok megalkotása** most már csak idő kérdése, ez lesz a szegedi iparosok menedékhelye, melynek emeléséhez minden iparosnak kell anyagot hordani.

Fel munkára!

Kérjük az előfizetési díjak szives beküldését

A szegedi ipartestület előljárási üléséből.

E hó 10-én tartotta meg az előljárási rendes havi ülését, melyen mint rendesen, mintegy 26 tanoncznak osztotta ki a tanonczbizonyítványt az elnök szokásos jóra buzdító szavai kíséretében.

A rendes folyó ügyeken kívül, ezuttal is volt két fontosabb közérdekű tárgya a napirendnek. Egyik az *országos ipartestületi szövetség megkeresése*, melylyel megküldte alapszabályait és belépésre hívja fél az ipartestületet. Az előljárási azonban helyesen megindokolt határozatában, lapunk álláspontjára helyezkedvén, kimondotta, hogy: *a szövetségbe nem lép be.*

A másik fontos tárgya a Szegeden létesítendő iparosok áruacsarnoka tárgyában a felsővárosi iparos-kör azon megkeresése volt, hogy a szervezésre küldjön ki bizottságot s abba a jelentkezett iparosokból is válasszon be néhányat.

Az előljárási ez ügyben is magához méltó határozatot hozott.

Elismeréssel adózunk az előljárási mindkét komoly határozatáért; mert míg egyikkel helyes irányt jelölt meg az országos ipartestületi szövetség irányában követendő eljárásra, a másikkal utját szegte egy nagyhorderejű intézmény szervezése körüli esetleges széthúzásnak, félreértéseknek.

* * *

Mi, a kik a mozgalmat vezetjük, őszinte örömmel veszünk tudomást az áruacsarnok iránt iparos-körökben nyilvánult nagy érdeklődésről s így a körnek a mozgalomban való részvételnyilvánításáról is, mihez nemcsak joga van, hanem kötelessége is. De kérjük a jó ügy érdekében, hogy munkájuk közben legyenek óvatosak, kerüljék meg látszatát is annak, mintha különálló mozgalmat szándékoznának indítani; vegyék tudomásul, hogy ezen ügyben a szakosztályok által is kiküldött tagokkal együtt mintegy 60 tagból álló bizottság van; hogy az eddigi belépő tagok száma körülbelül 300 s így az ez irányú új intézkedések fölöslegesek.

Hogy e nagy munkában minden iparos, a ki abból részt követel, kizárva nem lesz, igazolja az e tárgyban előterjesztett első indítvány következő része is:

„Babós Elek, mint az értekezlet összehívója, üdvözlö a megjelenteket és előadja, hogy az értekezletre mintegy ötletszerűleg hívott meg 32 nagyjából oly iparost, kiket olyanoknak ismert, a kik a közérdekű iparos mozgalmakban részt szoktak venni s kiknek nagy része nyílt üzlettel nem bír. Kéri úgy a jelenlevőket, mint azokat, kik az értekezletre meghíva nem lettek, hogy e korlátolt számban ne keressen, ne lásson

senki czélzatosságát, mert e nagyszabású mozgalomban mindannyiunk közreműködésére leendő szükségünk s a szervezkedés folyamán alkalom fog nyílani mindazok részére, kik a mozgalomban részt akarnak venni!“

Kérjük tehát a felsővárosi iparos-kört, hogy várja be legközelebbi ülésünket, melyen mi leszünk az elsők, kik a kör óhajához hozzájárulunk és indítványt teszünk arra, hogy a nagy munkában való részvételre a kör is meghívassék s ha az érdemes kör úgy fogja találni, hogy a jelenlegi vezetőség nem áll hivatása magaslatán, módjában lesz indítványt tenni, hogy a vezetéssel olyanok bizassanak meg, kiknek munkaságától több eredményt remélnek. Mi nem számítunk pálmára s az ügy érdekében még a kezdeményezés dicsőségét is kész örömmel átengedjük azok részére, a kik az ügyet sikerrel vezetik.

Néhány szó a létesítendő áruacsarnok-szövetkezetekről.

Szabó Gyula, a szegedi kereskedelmi és iparkamara tevékeny fiatal másodtitkára tollából fönti czim alatt egy füzetke jelent meg, mely a gyakorlatból már ismert s az ipari szövetkezetek alakításánál követendő eljárásoknak tárgyalásán kívül új eszmékkel is előmozdítani törekszik a szövetkezetek ügyét.

Nem lesz fölösleges tehát ezen füzet tartalmát, habár kivonatossan is, ismertetni s az érdeklődést iránta felkelteni, mivel az a szövetkezetek alakítását megkönnyíteni van hivatva.

A szerző, fiatal lelke melegével, minden tudását és az iparügyek iránti szeretetét belelehelte munkájába s ha egyben-másban nem is osztjuk véleményét, ez mit sem von le annak értékéből.

Kezdjük észrevételeinket mindjárt a vasuti áruacsarnokok ügyénél.

Mi a Bettelheim-czeggel egyelőre nem óhajtjuk a mi tisztán a helyi iparosok készítményeinek könnyebb értékesítése czéljából, kizárólag a helyi ipari termékek központosítására és értékesítésére alakítandó áruacsarnok-szövetkezeteket kapcsolatba hozni. Mert ezen czégnek papíron levő tagadhatatlan szép terve még a tűzpróbát nem állotta ki; továbbá mert még távolról sem vagyunk a vasuti áruacsarnokok ezen új intézményének forgalmával tisztában és nem tudhatjuk: vajjon nem-e lenne elhibázott dolog az ipari készítmények központját a városi forgalomból kitenni s egy, nagyrészen csak az állomásokon keresztül utazó közönség részére szervezni; mert végül kezdetben alig remélhető az iparosoknak a szövetkezetbe való oly tömeges belépése, az iparcikknek oly irányú és tömegű fölhalmozódása, hogy egyszerre mindjárt két raktár is felállítható legyen s így könnyen beállhatna annak szüksége, hogy az ilykép na-

gyobb forgalomra és nagyobb szervezettel alakított árucarnok-szövetkezet egyenesen utalva lehet, habár hazai, de mégis idegen cikkekkel a helyi érdekeket károsítani.

Ép úgy nem tartjuk szükségesnek egyelőre az árucarnok-szövetkezet alakítását megnehezíteni a szerintünk is szükséges számla-leszámoló osztálynak egyidőben való szervezésével, valamint a takarékbetétek osztályával és a műhely-szövetkezettel. Nem azért, mintha ezen intézmények fontosságát és szükségességét kicsinyel-nők, hanem csupán azon okból, mert meg vagyunk győződve arról, hogy a szövetkezetnek ezen nélkülözhetetlen kellekei amugy is önkényt előtérbe fognak nyomulni s mert számot vetve az iparosság jelenlegi helyzetével, nem akarjuk magát a főkérdést ezek által veszélyeztetni.

Nem tekintünk semmi oly tervet szilárd alapon nyugvónak, a mely az érdekelt iparos körökön kívül álló erővel óhajtja az áruszövetkezeteket megalkotni, mert könnyen keresztet vonhat számításunkra, mi által elbukik a főkérdés is. Ép úgy óvakodni kell, hogy a midőn alkotunk, egyszersmind ne romboljunk, mert akkor, ha fennálló intézmények romjain építünk, munkánkat teljes siker nem koronázza. Azért ajánlatos, hogy a fenálló szakszövetkezeteket érintetlenül hagyjuk, mert ha ezek érdekei majdan úgy kívánják, önkényt beolvadnak az általános szövetkezetekbe.

A fenálló szakszövetkezetek nem irányíthatják az általánosnak szervezését sem s azért, mert fenáll egy vagy más szakszövetkezet, az általánosból kizárni egyik vagy másik szakmát, a legnagyobb hiba és méltánytalanság volna, mert a mint fenállhat és virágzik egy városban több nagy azonos raktár, vagy üzlet, ép úgy fenállhatnak a szakszövetkezeti raktárak is az általános mellett.

Ezek előrebocsátása után átadjuk a szót szerzőnek.

Általános tájékoztató.

Általán ismeretes, hogy a kisiparosság helyzetét ezer és ezer baj teszi mindinkább válságossá. Tárgyaljuk is ezeket gyűléseinken elégszer és sokszor megjelöltük már a kívánságokat, melyek teljesítését az államtól, a társadalomtól és egyéb tényezőktől vártuk.

E várakozások és a kívánságok hangoztatása mellett azonban van még tér, a hol maguk az iparosok is sokat segíthetnek helyzetükön és ez a szövetkezés.

A természet törvénye, hogy minden küzdelemben az erősebb győz. Így van az ipari téren is. A támasz nélkül való kisiparos, az ő kis erejével hatálytalanul küzd, a mikor részint a nagy tőkével és gazdaságos munkafelosztással dolgozó gyári vállalatokkal, de még inkább a kedvezőbb viszonyok között levő és fejlettebb külföldi iparral kell a versenyt felvennie. Bajos a kisiparos helyzete, mert nincs elég tőkéje és

így az anyagbeszerzés is nehézségekbe ütközik, nincs kitartása, hogy üzletét egyenletes menetben tarthassa és így nem elég versenyképes a mikor a piacon a fogyasztók igényeit akarja kielégíteni, szóval egyenkint erőtlén, gyöngé, mint a rőzsészál, melyet könnyedén el lehet törni egy ujjal is.

De ha a példánál maradva, több rőzse van egymás mellett, akkor már nehezebb a csomóval elbánni. A külön-külön gyöngé szálak együtt erősek lesznek, mert egymást erősítik. Alkalmazhatjuk ezt a mi viszonyainkra is. A széttagoltan, külön küzdő iparosság, ha összetart, együtt egy hatalmas szervezetet teremthet, mely hasznára lehet mindegyik résztvevőnek.

Tudott dolog, hogy minden, a mi szép és hasznos, mind a társulás révén keletkezett. Maga az állami élet is társulás eredménye, mert az egy haza polgárai közösen tartanak véderőt, teremtenek közbiztonságot, létesítenek kulturális intézményeket stb.

Ilyen társulás helyénvaló az iparnál is, mert így a közös érdekek kielégítést nyerhetnek. Es ezt nemcsak a tőkének birtokosai tehetik sikerrel, mint a hogy látjuk, mikép létesülnek vállalatok a részvénytársaságok kezében, — hanem sikerrel járhat a társulás a kisemberek közt is, mikor a sok kis-erő egy közös célra tömörül. Itt van előttünk Németország példája, hol mintegy 4000 iparos-szövetkezet van már ma és a hol a híres és fejlett német iparnak e szövetkezetek a meleg-ágyai.

Nekünk sem szabad elmaradni e téren, ha a jövő alakulásáról komolyan gondolkozunk. Nem szabad parlagon hevertetni az őserőt, mely a szövetkezésben rejlik.

Jól tudja ezt ma már mindenki. És hogy mindamelllett nem szervezkedett e célból még a magyar iparosság minden téren, ennek sajátos okai vannak, melyekre még visszatérek.

Tény, hogy a legfőbb követelmény az, hogy kedvező tere és jó alkalma legyen a szövetkezésnek. Ez nem mindenütt és nem mindig van meg.

De nálunk most az alkalom is jó, a talaj is megfelelő. Itt tehát az ideje, hogy cselekedjünk! Élő mozgalom is van már ez iránt régen, melyet a következőkben ismertetek.

A mozgalom és ennek előzményei.

Szükségesnek tartom fölemlíteni, hogy mikép keletkezett a mozgalom.

Köztudomásu, hogy Szeged iparosai fölismerték a szövetkezés előnyeit rég. Keletkezett is több szövetkezet különböző irányban és ezek — egynek a kivételével — ma is betöltik hivatásukat. A 10—12 év alatt, mióta ezek fönnállanak, szomorú tapasztalásokat is szerzett az iparosság, de ezek az elmúlt évtizedben még fönnállott rendszertelenségből eredtek. Az iparosság annak idején lázasan kapott az eszme után, egyszerre akarta annak hasznát élvezni, azon-

ban tapasztalat, tőke és segítség nem volt elég. Visszafejlődés mutatkozott tehát, a míg meg nem született az 1898. évi XXIII. törvénycikk és ennek alapján az Országos Központi Hitelszövetkezet, melynek útján új élet keletkezett a szövetkezeti téren és a mely uton az összes előző bajok orvosoltattak.

Az elmúlt évtized alatt vétetett tervbe legelőször, hogy a kisiparosok szövetkezeti alapon árucarnokot létesítsenek és ennek kiviteli módja tekintetében több terv merült föl. Voltak, a kik egy épületben, azaz csarnokban kívánták az iparosságot együvé tömöríteni, hogy ott, mint egy vásáron, együtt legyenek található az iparosok mindenkor, közelebb hozván ez uton az iparosokat a fogyasztó közönséghez. Voltak, a kik az árucarnokot közös ügykezelés mellett kívánták föllátni azzal a célzattal, hogy ilv módon könnyítsék meg a tagok készítményeinek értékesítését.

E tervek azonban nem voltak keresztülvihetőek, mert akkori viszonyok között visszatartotta az iparosságot több sikertelen példa.

Ujabbban azonban a helyzet más. Az Országos Központi Hitelszövetkezet három év előtti megalakulása óta oly szépen haladnak a szövetkezetek, hogy aggodalomra most már nincs ok. És ez természetes is. Azelőtt nem volt a szövetkezeteknek pénzforsásuk kívülről, most van bőséges. Azelőtt csak kisebb mértékű kamatos kölcsönt adott az állam, most nagyobb államségélyt, berendezési segélyt stb. ad. Azelőtt az adómentesség csak föltételes volt, most minden tekintetben adómentes a szövetkezet. Azelőtt a kisiparosság a maga tájékozatlanságában magára volt hagyva, jóhiszeműségét és bizalmát kijátszhatták egyesek, most pedig, mivel a központnak nagy érdeke van a pénzére vigyázni, állandó és teljes az ellenőrzés. A hatása ennek máris jelentős fejlődés, a mennyiben 1901. év végén már 118 ipari szövetkezet működött, melyek közül a nagy rész új alakítás, több szövetkezet pedig átalakult. Az újak szépen haladnak, a régiek pedig a régi hibákat kiheverve, szépen fejlődnek. A felsorolt szövetkezetek összevéve több, mint 4 millió hitelt élveznek a központi pénzből és ez a bő pénzforsás, valamint a hatályos ellenőrzés okozta a haladást.

Ezt látva, kezd olvadozni a jég, mely a szövetkezet-alakítások dolgában képződött és éppen e megjavult helyzetre való tekintettel vette kezébe a szegedi ipartestület ismét az eszmét, melynek szolgálatában a legbuzgóbb apostolok Lábdy Antal testületi alelnök és Babós Elek jónévű iparos voltak. Több szakosztály gyűlésezett a folyó év folyamán e tárgyban és rendkívül sok híve akadt az árucarnok-szövetkezet eszméjének, mely a részletekben még nem volt kidolgozva, mert magára az iparosokra bízta a szervezők, hogy kívánalmaiknak megfelelően lat mutassanak. (Folytatjuk.)

Észrevételek

az ipartestületek orsz. szövetségéről

II.

Tisztelt Szerkesztőség!

Az „A Mi Lapunk“ f. é. 10. számának második cikkelyében az ipartestületek országos szövetségéről írva, azt állítja a cikkíró, hogy a szövetség eszméjének felvetője én voltam, megbízatást nyertem, hogy a nagyváradi gyűlésre tervezetet dolgozzak ki s azután abban a megjelölésben részesítettem a gyűlést, hogy megbízatásomnak elfelejtettem eleget tenni stb. stb.

Ezek az állítások elsőtől az utolsóig *valótlanosságok*.

A szövetség eszméjét az aradi ipartestület megbízásából, Kiss Ferenc ipartestületi titkár vetette fel. A ki csak egy parányit foglalkozott a nagyváradi kongresszus nyomtatványával, az tudja, hisz benne volt a „Magyar Iparban“, benne az összes ipartestületeknek megküldött füzetben. Én távol állottam a dologtól; azon a központi bizottsági ülésen, mely az ügyet napirendre tűzte, jelen se voltam.

Nem igaz, hogy tervezet készítésre megbízatást nyertem volna, következésképp nem igaz, hogy elfelejtettem volna megbízatásomnak eleget tenni.

A dolog úgy áll, hogy Nagyváradon a kongresszus első napján én is kiküldtettem abba a bizottságba, melyet az alapszabályok kidolgozására delegáltak. Mint ennek a bizottságnak a tagját felkértek arra, hogy a megállapodásokat öntsem formába a másnapi gyűlésre. A bizottság délután háromtól esti hétig dolgozott s megállapítván a pontozatokat, én az őjjel folyamán szabályos formába öltöttem. Egyáltalán nem kényszerhelyzet idézte elő e bizottság kiküldését, hanem előzetes megállapodás, melyet a kongresszus előtti estén — mikor én még nem is voltam Nagyváradon — tartott előértekezlet hozott, s melyet közöltek az illetők a kongresszus elnökével.

Az országos szövetség felől lehet a t. szerkesztőségnek tetszés szerinti véleménye. Tarthatja rossznak az intézményt, rossznak az alapszabályokat; ehhez joga van. De engedje meg kijelentésem, hogy legalább is szokatlan az iparügyi irodalom terén, hogy kézen fekvő, közismeretű tényekkel szemben olyan embereket gyanúsít meg egy ipari lap az ipari közvélemény előtt, a kik arra rá nem szolgáltak.

Nem akarom feltenni, hogy ez szándékosan történt s azért kérem a szerkesztőséget, hogy a közleményt a tényeknek és valóságnak megfelelően helyesbiteni sziveskedjék.

Arad, 1902. december hó 8-án.

Tisztelettel

Edvi Illés László, kam. m.-titkár.

(Folytatás ö. oldalon.) *

Készséggel közöljük le a helyreigazítást, a mely szintén arra szorul:

Lapunk mult számában fõnti czim alatt közölt cikkünkbe az a hiba csuszott be, hogy az aradi ipartestület helyett az ottani kamara lett megemlítve a szövetség kezdeményezõjeként.

Hát más körülmények közt, a midõn egy üdvös eszmérõl van szó, ez a hiba nem szorulna tisztázásra, nem igyekeznék senki oly röpében visszautasítani az õt érdemtelenül ért dicsóséget. Bennünk épen ez a körülmény erősíti meg a gyanút, ép ez tünteti fel elõttünk kétes értékûnek a szövetséget.

A névcseréért elfogadjuk a leczkét. Mert bár nem szándékoztunk a kezdeményezés „dicsóságát“ sem a kamarára, sem az érdemes II. titkár urra háritani, a hiba kétségtelenül, szándékunk nélkül, de megtörtént. Verjük is érette bûnbánólag — a mellünket! Mert annak kétségtelenül mi vagyunk az oka, hogy az aradi keresk. és iparkamara és ennek érdemes titkára egy teljes hétig volt kénytelen a kezdeményezés kétes értékû dicsóságát magán viselni. De azt már engedje meg nekünk a titkár ur, hogy tagadásba vegyük, hogy mi azon intézõ férfiakat, a kik a szövetség munkálatait vezetik és kik iránt mi a megérdemelt tisztelettel viseltetünk, megbántani, meggyanusítani még csak szándékunk lett is volna. Ilyent, vagy erre alkalmas tételt a hivatkozott „második“ közleményben nem olvashatott.

Nem, ezt nem tettük. Mi épen azon derék. köztiszteletben álló férfiakra való tekintettel bántunk el az ügygel keztyûs kézzel s ha sérteni és meggyanusítani szándékunk lett volna valakit, egészen más hangon bíráltuk volna el az ügyet s cikkünk fölé a következõ czimet irtuk volna: „Merénylet az iparosság ellen.“

Mint hogy pedig cikkünkben szorgos kutatásunk daczára sem találtunk reá azon kifejezésekre, melyekért megró, mint nem nekünk szólón, tultesszük magunkat.

Megörültünk a régi gárda érdemes tagja levelének. Azt hittük, hogy a tárgy érdeméhez fog szólni. Csalódtunk. Óvatosan megkerüli a kérdést s a helyett, hogy mint egyik illetékes tényezõ, a szövetség mellett vagy ellene állást foglalna, kemény leczkében részesíti szegény fejünket.

Külõnben megnyugtadjuk az érdemes titkár urat a felõl, hogy mi õt nem értettük a cikkünkben érintett férfiak között és hogy nem az alapszabályok alakiségéhez szólottunk, hanem annak tárgytalanságára vonatkozott megjegyzésünk.

Babós.

Holnap a közmûvelõdési palotában megnyíló karácsonyi iparbazár megtekintését és a kiállított iparczikkek pártfogását melegen ajánljuk a helyi ipart pártoló közönségünknek.

Magyarország iparfejlesztése.

Irtá Löbl Máttyás, Bécs, II., Praterstrasse 59.

Soha életemben nem olvastam oly érdeklõ röpíratot, mint ezen, a fenti czimmal megjelentet.

Okát a következõ, a czimlapon olvasható további felvilágosítás nyújtja:

„Tartalma:

Hogyan fejlődött az osztrák nagyipar?

Hogyan fejlődik a magyar ipar az iparfejlesztésrõl szóló törvény segélyével?

A földmivelés a hazai iparfejlesztés terén.

Az önálló magyar vámterület.

BUDAPEST

Pesti könyvnyomda részvénytársaság
1902.

Azt hiszem, hogy a czimlapnak megismeretése már egymagában is gondolkodóba ejti a közügyek terén mûködõket, a kiknek úgy, mint nekem bizonyára szeget ütött fejkbe, hogy a *Bécsben* írott, magyar érdekekkel foglalkozó elmefuttatás miért nyomtatott *Budapesten* és pedig ép egy olyan nyomdában, a mely kormányunkkal nagyobb mérvû szerzõdési viszonyban áll?

A füzetke íróját nem ismerem, soha nem is hallottam nevét, sõt megvallom, legnagyobb készséggel elfogadom állításait, mint tényeken nyugvó adatokat, habár azoknak szõszerinti valóságáról nem is vagyok teljesen meggyõzõdve és melyek esetleges megdöntéséhez hosszabb idõjû tanulmányozásra volna szükségem, a melyhez a segédeszközök is hiányoznak, de el kell ismernem, hogy annak írója nagy szolgálatot tett hazánknak, amennyiben látszólag jóakaratot tanusít a magyar ügyek iránt.

S bár mennyire szivemen hordottam is mindenkor hazámnak s főleg a magyar iparosztálynak ügyeit, nem bátorkodtam volna soha a nyilvánosság elé állani eszméimmal, mert ha egy szûkebb körben talán elég látóképesség fellett rendelkezem is, gyengének érzem magam arra, hogy nézeteim nyilvánítása által az ország közfigyelmét magamra terelve, annak bírálatát elviselhetném, de mint közkatona az egyetemnek, kilépek én is gyenge fegyveremmel a küzdõtérre, hogy szaporítsam azon lelkes harcosok számát, a kik meggyõzõdésbõl tántorithatlanul küzdenek elveik mellett.

A röpírat írójának jelgéje, hogy „Csalóka föltevések nem befolyásolhatják az én meggyõzõdésemet“, arra vall ugyan, hogy szilárd jellemû férfival van dolgom, de tért nyitott azon hiedelemre, hogy a röpírat mondva csinált, azaz parancsra készült munka, mely azon áramlatnak dobja oda keztyüjét, a mely õnzetlen s hazafiui kötelességbõl megszabadulni kívánkozik a gyámkodás alól, a mely összerejébõl igyekszik megvetni jövõjének alapját és elmozdítani nemzetének boldogulhatását.

Tagadhatatlanul szépen ecseteli és ismer-teti meg Löbl az osztrák nagyipar fejlődését és sok, igen értékes adattal mutatja ki az osztrák főnemességnek értékét a nemzetgazdasági, tehát az általános iparfejlesztés terén és példái, miként iparkodott Mária Terézia és II. József császár nemzetét (az osztrákot) iparállammá alakítani és mennyire sikerült ez neki, azt legfényesebben igazolják az eredmények, de bölcsen hallgat arról, hogy a hivatkozott uralkodók mindent csak Magyarország hátrányára, visszamaradásá-nak törekvésével cselekedtek, és ha igaz és hü és nem egyoldalú krónikus akart lenni fejte-géseiben, úgy éppen ezen körülményekről nem lett volna szabad megfeledkeznie.

De nem csak ez hiányzik a hazafias szel-lemtől áthatott füzetkében, a mi mintegy vád-ként nyomul előtérbe felséges uralkodó királyunk ellen, mintha ő a népének boldogulása érdeké-ben mit sem tenne, hanem hiányzik abban a lelkes felhívás hazánk nagyjai részére is, hogy lám: az osztrák főnemesség és tőkepeczenesek mily tevékenységet fejtenek ki önmaguk és hazájuk boldogulása érdekében, míg nálunk főuraink és uraink az ipart semmiben sem veszik és inkább ezréket pocskolnak el holmi értéktelen kedv-telésben, mintsem tőkéjükkel felkarolnák a hazai ipart és teremtenének nagyipart a szükséglet legkülönbözőbb ágazataiban.

A felsorolt példák határozottan buzdítólag hathatnak érzellemmel bíróra, de kérdés, hogy ér-demésítik-e éppen azok ezen füzetkét átolvasásra, a kik részére ez leginkább szánva lehetett?

S mit gondol a röpirat szerzője, Mária Terézia és II. József császár igazán akként, a mint ő ezen uralkodókat lerajzolja — önkényt, saját meggyőződésükből tették-e azt, a mit birodalmuk érdekében cselekedtek? Hiszi-e, hogy a megnevezett két uralkodó bármelyike is látta vagy tapasztalta annak szükségét, hogy az ipart fejleszteni kell? Én nem hiszem, sőt meg-vagyok győződve, hogy a pátensek aláírásakor sem igen tudták megítélni intézkedésüknek hord-erejét, hanem tettek készségesen, mivel taná-csosaik a helyzetnek tudatában, azt mellöz-hetlennel nyilvánították.

Ezek után tehát azon kérdés kerül felszínre: vajlon miért nem látják be a mi kormány-embereink, hogy hazánk viszonyainak gyökeres rendezését oly körülmények parancsolják, melyek elhanyagolása nem csak az iparos-osztályra, hanem az egész nemzetre végzetessé válhatnak?

Ha annak idején az osztrák tanácsadók nyíltan bevallották uralkodóik előtt a bajt, melyen orvosolni kell, ha az állam boldogulni akar, miért vonakodnak hazánk tanácsosai feltárni a király előtt azon szükségességet, a mely milliók részéről lesz sürgősen hangoztatva? Nem sza-badna, mint macska a forró kását, kerülgetni, hanem reámutatni kellett volna a bajra és a bajnak alapokaira és annak gyógymódjára,

mely abban rejlik, hogy „szűnjön meg az állam minden évben új és újabb tulkövetelésekkel előállani a határt nem ismerő katonai kiadá-sokkal és fordítsuk e helyett néhány évig hazánk iparának és kulturális céljainak felkarolására a katonaság követeléseinek vakon való teljesítésére kidobott milliókat és majd ha megerősödött iparunk és kereskedelmünk, majd ha állambház-tartásunk a paradéskodást és katonasdi játszást is elbirja, akkor — de csakis akkor vegyük fontolóra, hogy vajlon a megtakarított tőkét nem tudnók-e annál jobb célra fordítani?“

Ha ilyen értelemben elmélkedett volna a röpirat, nagyobb lelkesedéssel fogadták volna a „szomszédságból“ átkiáltott szavakat és kétség-telen jóakaró fáradozását egy egész nemzet hálával jutalmazta volna meg.

Az osztrák iparnak fejlődése könnyebb volt, mert az a mi pénzünkön fejlődött leginkább és a mi zsirunkon elősködött és élőködik még ma is, mert mi — sajnos — tehetetlenek vagyunk s ha mégis akadnak tehetősök is közöttünk, azoknak nyomban leütik fejeiket vagy legalább is kezeiket, hogy bénákká váljanak örökre.

Ha mi azt a pénzt, a melyet tőlünk kiero-zsakolva az osztrákok tehetetlen tarisznyájukba raknak, magunk céljaira fordíthatnánk, nem mondhatná sem jó, sem rossz hazafi, hogy mi tehetetlenek vagyunk s ha tényleg azok vagyunk, azokká csakis a mi sógoraink tettek, mert ha akad is egyszer vállalkozó valamely iparágban nagybani üzéséhez, azt — a vállalatnak megerősödése félelmében leszoritják a felszínről s csak azt csodálom, hogy mégis sikerült néhány iparvállalatnak — ha anyagi haszon nélkül is — nagy küzdelmek árán fentartania magát.

Tessék csak egy kissé meggondolni és utána járni azon harcoknak, melyet az osztrákok lisztjeink, gyufáink, papírjaink, gépjaink stb. ellen folytattak és még ma is folytatnak, úgy bizo-nyára megszólal önben is a hazaszeretet, mely azt sugja, hogy ne tovább!

(Folytatjuk.)

VI. orsz. ipartestületi gyűlés.

VII.

Deil Jenő, mint a nagygyűlés másodelnöke, nagy tetszés között tudatta a gyűléssel, hogy felkérte a kereskedelmi kormányzat részéről ki-küldött Abonyi Emil miniszteri tanácsost, hogy az eddig elhangzott óhajok és az ország külön-féle vidékéről egybegyűlt kiküldöttek részéről nyilvánított kívánalmakra, tenné meg megjegy-zéseit és világosítaná fel az egybegyűlteket arra nézve, hogy — miután ugyszólván minden tőle függ — mily reménnyel távozhathatnak majd el a képviselők és hogy mily hirt vigyenek haza megbízóiknak. Örömmel tudatta a nagygyűlés-sel, hogy a miniszteri tanácsos legnagyobb kész-

ségét fejezte ki e kérés teljesítésére és megígérte, hogy holnap fog nyilatkozni.

Foít István, Tóth Károly és Krosóf János Budapestről, Szakál József Szegedről, Vollay Elemér Iglórol szólottak még az ügysz, jobbadán ismételve a már többször más szavakkal előadottakat és itt-ott megtoldva egy-egy részletet megfigyelésre méltó megjegyzésekkel, miután

Mága János temesvári kamarai titkár jelentkezett a vita utolsó szónokaul. Ha nem is bizik minden óhajnak megvalósulásában feltétlenül, elismeri, hogy a felvetett kérdések a gyakorlatban merített tapasztalatokból eredtek. Ő is csatlakozik azokhoz és örömmel üdvözli az iparos ügyeket előmozdítani hivatott javaslatokat; de felette szükségesnek tartja az ipartestületek számára szakkönyvtárak létesítését, a melyek nélkül alig képzelhető, hogy az iparosság a korral lépést tarthatna, melyeket az érdeklődő iparosok díjtalanul vehetnének igénybe és óhajlandó volna, hogy azoktól minél gyakrabban merítenének iparügyi tájékozást mestereink. Indítványozta még, hogy az iparostanonczoktatás — eltérőleg a most divó szokástól — mindenhol a nappali órákban legyenek megtartandók.

Máganak ezen indítványai a nagy többségnek tetszettek, de bizony voltak olyanok is, kik a tanonczoknak nappali oktatását nem helyeselték. Nem bocsátkozunk ez alkalommal sem az előadó, sem pedig a nagygyűlés egy része által tett megjegyzéseknek bonczolásába, erre később még visszatérünk különálló alkalomkor.

Végül Deil Jenő, elnök, azt indítványozta, hogy miután tárgyhoz szóló nincs több följegyezve, rekesztessék be a vita és kéri, hogy az előterjesztett javaslatot tegye magáévá a nagygyűlés egész terjedelmében és mondassék ki határozatilag, hogy megbizatik a központ jelen határozatoknak az előadottak figyelembe vételének kellő formabani kidolgozásával és felterjesztésével, mely indítvány a nagygyűlés által elfogadva, határozatul kimondatott.

Körülbelül este 6 óra lehetett, midőn az első napi munkát befejezhette a nagygyűlés és a megjelentek dicséretére kell felemlitenünk, hogy igen kevesen voltak azon türelmetlenkedők, kik kötelességeiket mellőzték és az országos gyűlésen nagy érdeklődéssel és látható figyelemmel részt nem vettek volna.

(Folytatjuk.)

Miután igen tisztelt előfizetőink egy része az előfizetési díj beküldésénél kiadó hivatal helyett szerkesztőségét ir, bátorkodtunk a még hátralékban levő t. előfizetőink számára előnyomott czimmal ellátott postautalványt beküldeni, melynek mielőbbi szives felhasználását, illetve az előfizetési pénznek beküldését kérjük, hogy a czimszagnak kinyomatása iránt intézkedhesünk.

Levél.

T. szerkesztőség!

Ha „A Mi Lapunk“ bármelyik számába tekintek, mindig találom az iparosok ügyét érdeklő dolgokat. Bizony ez olyan ügy, melyet az egész ország lakosainak szívkön kellene viselni, mert csakis ott élhet a nemzet könnyebben, hol az ipar virágzik. Azért előttem oly valami megfoghatatlan, hogy a felsőbb körök az ipar fejlesztését nem szorgalmazzák; hiszen még a kormánynak is könnyebb lenne és erősebb alapon állna, ha az ipart felélesztene, a mely már haladéklak hazánkban. Azon is csodálkozom, hogy még eddig egy hazai ipartestület jegyzője, elnöke, biztosa vagy előljárója „A Mi Lapunk“ba nem irt az iparügyekről semmit, hiszen csak ezek tudnának az iparosok bajaihoz jó tanácsokkal hozzájárulni. De úgy veszem észre, hogy ha a magyar embernek van mit aprítani a tejbe, akkor felebarátjával mitsem törődik; pedig az egyesek baja a közvé. Hej pedig az ipartestületek az iparosok ügyeiben a kormány beavatkozása nélkül is igen nagy dolgot tehetnének!

Például itt „A Mi Lapunk“.

Az ország összes ipartestületei mondják ki, hogy e lapot, mint saját ügyeit tárgyaló lapot, saját lapjoknak ismerik el és minden testület bizonyos évi fentartási költséggel hozzájárul, hogy e lapot minden ipartestület, minden ipar-egylet vagy iparos-olvasókör díjmentesen kapja;*) ezáltal olvasója szaporodna és szerkesztősége erősödne.

Az ilyen erős alapon álló lap lenne aztán hivatva az ország összes iparosait az összes országos ipartestületek eszmeeserei által kormányozni, az ipartestületek előljárói gyűléseiben előforduló életbevágó, iparosokat érdeklő indítványokat terjesztetni, hogy azokat az ország összes testületei és iparosai olvashassák, bírálhassák és e lap útján hozzászólhassanak s ez által sok szép eszme, mik elhallgattatnak, érvényesülhetne.

Jelen voltam egy oly ipartestületi előljáróság ülésén, hol egy iparostársam nyers anyag beszerzési szövetkezetet ajánlt a tőle telhető gyenge szónoki tehetséggel, de annál nagyobb odaadással. De azok az előljárók, kik talán hirtelen nem értették meg, hogy a szövetkezet mily fán terem, elkezdtek: „Ah! minek az! ah! kell is itt valami! Van itt üzlet elég! Ahoz sok pénz kellene mindent tartani és hol kapunk olyan megbizható embert, ki ezekhez ért és vezeti? A másik előljáró meg nevetett, a gyű-

*) Igen szép eszme és üdvös volna, ha kivihetők; de a jóakarát, az egyszerűséget nincs meg mindenkiben. Sokan — helyén nem lévő irigységből, mert nem ők a kezdeményezők — nemcsak nem támogatói, hanem egyenes ellenlábai „A Mi Lapunk“-nak. Jön még alkalom, a midőn erre is rátérünk, mert oly sok anyag vár feldolgozásra, hogy ezen magánügynek látszó valódi közérdeket későbbre kell halasztanunk. Szerk.

lést vezető pedig az indítványozónak azt mondta: „Tessék tagokat gyűjteni, ha lesznek harminczan, én fogom a szövetkezetet felállítani.“

Ez nagy betegség az ipartestületeknél. Ezek a bajok „A Mi Lapunk“ alapos szervezete, országos ipartestületi támogatással lenne azon helyzetben, hogy segítsen.

És ugyan miből ered ezen nemtörődomség? Abból, hogy akár szegény az az iparos, akár jobb módban van, az életfentartása mégis nagyon nehéz, nem képes egy fél napot az iparostársai és maga érdekében szentelni, hogy javítson a során, nyögünk, pangunk. Egy ember, tíz ember nem tehet semmit, mert minden egyesnek vagy annak a tíznek is nehéz a mai helyzettel megküzdeni; de ha „A Mi Lapunk“ egy országos mozgalmat indítana, lenne sok ember, ki almából felébredne és az egész iparosságot felvillanyozná, ébren tartaná. Most Magyarországon úgy le van nyögözve az ipar terén, hogy csakis szövetséggel állunk lábra ismét. Tehát szövetkezzünk minden téren, minden iparágnál! De a szövetkezeteknek ne az legyen a főelve, hogy a közönséget kizsákmányolják, hanem az legyen jelszava és elve, hogy élvi és élni hagyni!

Tehát föl t. szerkesztőség a zászlóval! Önök kezében van az iparosok oltalmazója, fegyvere, kardja; csak forogni kell tudni az ellenség előtt! Első sorban gyűjtse az összes ipartestületeket maga körül mint erős várat és onnan eresse lövegeit az ellenség közé, hogy attól hulljanak a fattyuhajtásai ennek az országnak rakásra *) Hiszen az összetartás, a szövetkezésben rejlik az isteni erő!

Utólag megjegyzem, hogy ezen pár sor írásom is eredménytelen lesz, pedig önök jártasabbak mint én, kovácsoljanak össze valamit ezen eszméből. Alig fogható meg, hogy minden nemzet összetartóbb mint a magyar: Németországban 100 meg 1000 szakegylet van, ahol a legigénytelenebb ember eszméit is meghányják-vetik és ezáltal nagy előnyben vannak telettünk. A magyar társadalom közt nagy a válaszfal. Ha pl. egynek egy forintjánál többje van, akkor már a másik társát lenézi; ez a betegség nem csak az alsóbb osztálynál, de a legfelsőbbnél is meg van. De legalább az iparososztálynál ne lenne meg; és ezen az önök lapja lenne hivatva segíteni. Ekkor nagyobb lenne az összetartás és könnyebben megküzdenénk az iparpangással, az osztrákokkal, az önálló vámterülettel.

Ha szüksége lesz gyenge tollamra de erős szívemre, akkor többet is elbírok: akár még a külföldi gyárakról is szólhatok.**)

Bekés-Csaba, decz. 10.

Kiss József, bádgos.

*) Ez a célunk; sajnos azonban, hogy még az értelmesekek között is sokan vannak, a kik *nem akarják* megérteni önzetlen törekvésünket, mert féltik, hogy nagyváguk törpülne, pedig ellenkezőleg: még nagyobbakká teletnének! **) Szívesen látjuk. Csak rajta! Szerke.

Kereskedelmi és iparkamarák.

A miskolczi kereskedelmi és iparkamara november 24-iki ülése. Mindenekelőtt az elnök tett jelentést az időközben elő ordult mozzanatokról, többek között arról, hogy a kamara Miskolcson karácsonyi vásárt rendez a helyi iparosok termékeiből. A sajoszentpéteri üvegyár üzembe helyezése iránt újabb tárgyalások folynak. Az irodai jelentés tudomásvétele után áttértek a napirend tárgyalására. A szegei kamarának azon felterjesztését, hogy a vasuti állomásokon való árusításra kizárólagos jog egyetlen egy cégnek ne adassék és hogy gondoskodás történjék a hazai fürdőhelyeken hazai iparcikke árusítása iránt, pártolja a kamara, Szintugy az aradi kamarának azon felterjesztését, miszerint az állami kedvezményeken részesített ipartelepek építkezéseiknél hazai munkaerőket és anyagot használjanak.

A pécsi kereskedelmi és iparkamara 1902 november 26-iki közülésén a kereskedelmi osztály elnöke bejelentette, hogy felterjesztést intézett a keresk. miniszterhez, kérve őt, hatna oda Budapest törvényhatóságánál, hogy a Szent-István-bazilika új orgonájának elkészítése ne külföldi cégre, hanem az igényeknek minden tekintetben teljesen megfelelni képes Angster József és Fia pécsi orgonagyárosra bízassék. A miniszter úr figyelembe is vette a kamara felterjesztését és annak értelmében már le is irt a törvényhatóságához. A keresk. miniszterium kérdésére azt a véleményét nyilvánította a közülés, hogy a kérés teljesítéséhez kötött iparnál, a vidéken nyitott fióküzletben csak oly üzletvezető alkalmaztassék, a ki az ipar önálló gyakorlására a törvény szerint való képzettséggel bír, azonban maga külön ipart nem gyakorol. Elhatározta a közülés, hogy a kamaraterületén lakó vas- és fémmunkások részére, tekintettel a már rendezett két kazánfűtői és gépkezelő tanfolyam szép sikerére és a jelentkezők nagy számára egy újabb ilyen tanfolyamot rendez, melynek költségeit részben a résztvevők által fizetendő mérsékelt tandíjából, részben pedig a kamara költségvetésében elérhető megtakarításokból fedezi. A Bettelheim Miksa és Társa cégnek az államvasutak nagyobb állomásaira tervezett elárusító csarnokok ügyében való beadványát tudomásul vette és az elnökséget megbízta a közülés, hogy tegyen meg minden lehetőt, hogy a kamarái kerület ipari és háziipari specialitásai a vállalat által minél hathatósabban terjesztessenek.

Lehetőleg mindig csak magyar anyagokat használjunk ipar-cikkeink előállításához.

Magyar csak magyart pártoljon.

„A MI LAPUNK“ TÁRCZÁJA.

A m u n k a.

Irta: Paral Bertalan.

A munka az emberi társadalom boldogulásának alapja; ezen épül fel az állami élet és az egyéni jólét. A hol a munka tisztelete nem hatja át a társadalom lelkületét: ott nem csak az anyagi, de az erkölcsi élet is zűllésnek indul.

Mivé emelte a munka tisztelete az új-világot, a mely ugy ipari, mint gazdasági fellendülésével eltörpíti a világ összes kultur államait és mivé súlyosította, hogyan semmisítette meg a régi pogány és hűbéri világot a munka megvetése, a hol a munkát annyira lealázónak tartották, hogy még a földszántást, gabonavetést és aratást is csak rabszolgákkal végeztették.

De a tétlen, henye rendiség kiváltságain diadalmasan átgázolt az új-kor romboló és teremtő ereje s a rabszolgát, a jobbágyot felszabadítva, megadta nekik az emberi jogot és tiszteletet. És ennél nemcsak a munkás embert, de a munkát is felszabadította a megalázó előítélet alól.

És azóta, ezek a bilincs alól felszabadult munkáskezek, méhszorgalommal építgetik az előítélet romjai felett, az emberek és államok boldogulásának szilárd talaját.

Irodalom, művészet és a szellemi élet bármily fényes megnyilatkozása csak hirt, dicsőséget biztosíthat egy országnak, de a jólétet csak a munka adja meg. Olaszországban, a művészetek hazájában a ragyogó nimbuszal a legkétségbeejtőbb nyomorúság néz farkasszemet. Egy munkásállamban, a jólét arányához képest a szellemi élet is fejlődik, de ez csak jelenség, a tényező a munka.

A nemzetek boldogulásának e faktorát legelső helyen az Egyesült-Államok ismerték fel s ezért leginkább itt találjuk meg a munka tiszteletét olyannyira, hogy ott a tétlen s henyélő embert a társadalom legmegvetettebb individiuma közé sorolják.

Erre nézve egy jellemző dolgot hallottam egykor a néhai kedélyes öreg Pulszkytól, a ki, midőn a világosi fegyverletétel után Amerikába vitorlázott, New-Yorkban Kossuthal együtt élvezte a szabadságszerető amerikaiak kitüntető vendégszeretetét. Egy izben, egy gazdag gyárosnak egy közeli szigeten lévő birtokára hajóztak át. A hajó fedélzetén egy igen előkelő megjelenésű fiatal ember csatlakozott hozzájuk s bemutatta magát, mint szerkesztőjét egy oly lapnak, a melyet sem ő, sem Kossuth nem ismert.

— E lapot valóban nem ismerem — válaszolt Pulszky.

— Oh, az én lapomat nem ismerheti uram — ugymond a szerkesztő — mert azt csak ugyszólván magamnak szerkesztem s alig jelenik meg néhány példányban s azt sem olvassa senki, mert egyetlen előfizetőm sincs.

Kossuth és Pulszky elmosolyodva néztek a szerencsétlen szerkesztőre. Azt hitték, hogy egy hóbortos emberrel van dolguk. Végre Pulszky megszólalt és megkérdezte, hogy hát mi czélja van a szerkesztésnek, ha a lapnak se jövedelme, se olvasója nincsen.

— Hja! uram — válaszolt mosolyogva az amerikai — ennek a lapnak kell lenni, mert ez az én existenciám, bár nekem huszezer dolláromba kerül évenként. A dolog ugyanis úgy áll, hogy én — fájdalom — nem tanultam semmi mesterséget és atyám, a ki többszörös milliomos, százezer dollárt juttat nekem évenként, de csak azon feltétel alatt, hogy ha tétlenül nem élek. E czélból alapítottam a lapot, a mely pontosan megjelen s atyám épen nem törődik vele, hogy jövedelmez-e, csak hogy tétlenül ne éljek. Nekem van czimem, foglalkozásom s a megmaradó nyolczvanezer dollár évi apanageval emelt fővel járok az emberek között.

Amerika egyik leggazdagabb embere, a szegény sorshól kitartó munkássága és szorgalma által többszörös milliomosá lett Wanderbilthez egy alkalommal egy munkabíró erős fiatal ember állított be, alamizsnát kérve.

Wanderbilt dühösen förmedt rá, hogy miért nem megy dolgozni.

— Nem kapok munkát — válaszolt a fiatal ember.

— No, hát majd adok én neked munkát. Nézd, ott az udvaron van egy nagy rakás kő, menj s hordd ide az ablakom alá.

A fiatal ember kelletlenül fogott a munkához s három nap mulva görnyedezve jelentette, hogy áthordta a köveket.

— Ugy? No ha áthordtad, most meg hordd vissza az előbbi helyére, mert tőlem csak olyan ember kap pénzt, a ki dolgozik.

A fiatal ember megszegyenülten hagyta el Wanderbiltet, de bizonyosan okult is általa.

És hogy a munka tiszteletének fogalma már a mi országunkban is gyökeret kezd verni, annak fényes tanujelét adta egy egyszerű munkásból többszörös milliomossá lett gyáros, Weitzer János, a ki Arad városának négy millió koronát hagyományozott a munka rokkantjainak, keresetképtelen szegények és nyomorultak segélyezésére.

Egy igazi amerikai vonás a minőt az ó-világban keveset találunk. Amerikában nem szokatlan, hogy egy-egy pénztejedelem milliókat hagy nemes czélokra, leginkább árvaházak, kórházak s népkönyvtárak létesítésére, de nálunk ez szenzáció számba menő jelenség.

De e cselekedet minden humánus voltánál meglepőbb a végrendeletnek egy függeléke. Néhány sor csupán, de gyönyörű jellemzése a munkásember életfelfogásának. E függelékben fogadott fiáról, Georgievits Izidor Demeterről intézkedik, kinek az óriási hagyatékából csak egy ezer korona évi járadékot biztosít. A függelék így szól:

„Fogadott fiamon, Weitzer-Georgievits Izidor Demeteren tett hosszú megfigyelésem után arra a meggyőződésre jutottam, hogy ha bő évi járadékot biztosítok neki, akkor ezen bő jövedelem következtében elveszti minden kedvét a termékeny munkához és többnyire ideális ábrándozásokkal fogja idejét tölteni. Ezáltal akaratom ellenére megfosztanám a férfi legszebb és legnemesebb feladatától, mely földi életünkben nem egyéb, mint a termékeny munka és tisztán csak ideálistávé és ábrándozóvá tenném.

Ezért azt határoztam, hogy fogadott fiam vagyonomból nem — mint előbb határoztam — hatezer koronát, hanem egyezer koronát kapjon évi járadékul.“

E végrendelet a munka apotheozisa, az ideális ábrándozás inaktív világával szemben; felmagasztalása a munka teremtő erejének, a boldogulás biztos eszközének.

És ki hivatottabb annak megítélésében, mint az az ember, a ki példás szorgalmával s munkás kezével ily óriási vagyont szerzett. És a munkának, úgy mint a munkásnak mily nagy becsülése és szeretete nyilatkozik meg abban, hogy az óriási vagyont a munka rokkantjainak hagyományozza.

Mennyi életbölcsesség nyilatkozik meg a tapasztalt munkásember azon mondásában, hogy fogadott fiát a gondtalan élet biztosítása által nem akarja a férfi legszebb és legnemesebb feladatától, a termékeny munkától megfosztani. Legszebb, legnemesebb feladat! Ugy van, ennél magasabb erénye nincs az embernek. És mégis... Fájdalom, be kell vallanunk, hogy a magyar ember még mindig idegenkedik az ipari foglalkozástól. A talán nagy tevékenységre, hasznos munkálkodásra alkotott gyermekét, a kinek iskoláztatására vagyónak utolsó részét is feláldozta, szűkkörű tevékenységet nyújtó, kis hivatalba kényszeríti, a hol fizikailag, szellemileg elsatnyulva, a legszánalmasabb nélkülözések között éli le napjait.

És nincs szánalmasabb lénye a társadalomnak mint az, a kinek az előkelőség külső máza alatt a titkolt nyomoruság terhét kell viselnie. A bevallott szegénységet százszor könnyebb tűrni és elviselni, mint ezt.

És mégis azt látjuk, hogy még a munkás ember is hivatali pályára neveli gyermekét. A gazdagabb szülők csak büntetésképpen ígérnek rossz tanuló fiainak, hogy ha nem tanulnak, mesterségre adják, mintha a mesterség tanulása megszegyenítő lenne. Hát a tanulás, a tudás s a szélesebb körű ismeret nem fér össze az iparral? Hisz épen ez a fogyatkozása, hibája a magyar iparososztálynak, hogy munkáját értékesítő és forgalombahozó kellő intelligenciával s ismeretekkel nem bír. Az a kereskedő, a ki az ő áruját értékesíti, forgalomba hozza, az ő munkáján meggazdagodik, míg a verejtékes munkájából csakhogyan épen meg él.

Az ipari munkásnak intelligencia tekintetében oda kell emelkedni, hogy szélesebb látkörrel és minden téren kellő tájékozottsággal és ismeretekkel bírjon. Hiszen az önképzésnek annyi módja és eszköze van, hogy valóban mondhatjuk, hogy csak akarat kell hozzá.

Az intelligens iparosnak az egyéni izlése a munkájában is kifejezésre jut, úgy hogy azáltal a saját szakmáját is fejlesztheti és tökéletesítheti. És erre minden munkásnak szüksége van. Sok igazság van Szokratesz azon mondásában, hogy a ki államférfi, az legyen tökéletes államférfi s a ki ács, az igyekezzék, hogy tökéletes ács legyen, hogy elnyerhesse mestersége koronáját, a mely — lett legyen bár gyaluforgácsból is — igen sokat ér.

Adjon az Isten a magyar iparnak sok ilyen ácsot, hogy a magyar iparkultúra s nemzeti jó lét alapszlopait sikerrel összeácsolhassák.

Rendeletek és elvi határozatok.

Iparüggekben a felebbezést az elsőfoku iparhatóságnál kell előterjesztetni. A nem illetékes helyen, posta útján, előterjesztett felebbezésnek az illetékes elsőfoku iparhatósághoz való hatósági közvetítése a fél veszélyére történik. K. M. 1902. október hó 23-án 69.098. sz. a. hozott elvi határozata: Baja t. h. város tanácsának. A t. h. város rendőrfőkapitányának f. évi október hó 9-én 5685. sz. a. kelt jelentésére, a vonatkozó iratok csatolása mellett, megfelelő további eljárás végett értesitem ezimet, hogy a f. évi szeptember hó 10-én 12.664 sz. a. hozott s az elsőfoku iparhatósági véghatározattal egybehangzó másodfoku iparhatósági véghatározatát, melyben G. L. b. i. lakos által az asztalos-iparra szóló iparigazolványnak bélyeg nélkül és díjtalan kiszolgáltatása iránt benyújtott kérelmét elutasítsa, felülbírálat alá nem vehetem, mivel az idézett másodfoku véghatározat a f. évi szeptember hó 20-án kézbesítettett folyamodónak, az ezen véghatározat ellen beadott felebbezés pedig a folyó évi október hó 4-én kiadott és ugyanezen hó 6-án elküldött 66.236/1902. sz. rendelettel tétetett át a t. h. város rendőrfőkapitányához, mint a felebbezés elfogadására illetékes elsőfoku iparhatósághoz. E szerint a felebbezés az elsőfoku iparhatósághoz a 15 napi felebbezési határidő elteltével érkezett. Az a körülmény, hogy a felebbezés hozzám a 15 napi felebbezési határidőn belül érkezett, figyelembe vehető nem volt, mert az 1901: XX. t.-cz. végrehajtása tárgyában 4600/1901. M. E. sz. a. kiadott rendelet 5. §-ának első bekezdése értelmében a felebbezést az elsőfokon eljáró hatóságnál kell előterjesztetni s abban az esetben, ha a felebbezés — a posta útján, — nem az illetékes hatóságnál terjesztik elő, ugyanezen § értelmében az illetékes hatósághoz továbbítandó, a felebbezés ezen hatósági közvetítése azonban a fél veszélyére történik, vagyis a hatóság mulasztásából származó minden késedelem a fél kárára szolgál.

H I R E K.

— **A Szeged-kerületi iparmuzeum** a szegedi kereskedelmi és iparkamara házában nyitva áll vidékiek részére naponta, helybeliek részére vasárnaponként.

— **A szegedi iparpártolósövetség** központi tanácsa — e hó 11-én tartott ülésén elhatározta, hogy az iparbazár megnyitásával egyidejűleg kiadja a „Pártoljuk a magyar ipart“ című alkalmi füzetet, melyet a kiállításon díjtalanul oszt ki. Ugyanekkor egybeállította a bírálóbizottságnak névsorát, mely e hó 14-én délelőtti 1/29 órakor kezd meg működését, s mivel a bírálót legalább is 2 óra időt veendő igénybe, az iparbazár csak 11 órakor fog megnyitni. Elhatározatott végül, hogy az iparpártoló szövetség tőkéjének gyarapítása céljából hangversenynyel, esetleg felolvasással összekötött táncvigalmat fog rendezni, melyre vonatkozólag bizottságot küldött ki.

— **Az iparfelügyelők a kereskedelemügyi miniszternél.** A kereskedelemügyi miniszteriumban egybegyűlt összes iparfelügyelők tiszteltek Láng Lajos miniszternél, ki a teljes számban megjelent iparfelügyelőket igen nyájasan fogadta. A miniszter örvendetes tudomásul vette az iparfelügyeleti szolgálat gyors végrehajtására nézve az értekezlet megállapított rendszabályokat és arra buzdította azokat, hogy az iparfejlesztési és munkásvédelmi teendők ellátása körül fejtsenek ki továbbra is oly nagy buzgalmat, mint eddigé, mert csak így lesznek képesek a nagymérvben elszaporodott gyár- és egyéb vizsgálatokat teljesíteni és feladatuknak minden tekintetben eleget tenni.

— **Tárca-rovatunkról.** A tárcánkban közölt és megszakított „Iparunk társadalmi helyzetéről“ című érdekes ipartörténeti közleményeink iránt nyilvánuló érdeklődés folytán szükséges olvasóinkkal tudatni, hogy azok közlése a halasztást nem tűrő egyéb közleményeink miatt szakadt meg s már a jövő 12-ik számunkban újra folytatni fogjuk. Ezen sok tanulmányt igénylő ipartörténeti fejtegetés egy fiatal jogász és egy érettségizett fiatal iparos között folyt vita hevében keletkezett, melyre az ifjú iparos a jelen ipari viszonyokból meritendő anyagok feldolgozásával készül válaszolni.

— **Csalások a hazai ipar czége alatt.** Mióta a magyar nemzet mindinkább öntudatra kél, hogy hazánk felvirágzásának legelemibb alapfeltétele a hazai iparosnak lelkes támogatása és mindinkább megszilárdul az óhaj a lakosság minden rétegében, hogy hazai gyártmányt vásároljon, a külföldi gyárosok, kik ez által a magyar piacot részükre elveszve látják, azon fűrfanghoz folyamodnak, hogy külföldi gyártmányaikat nemcsak magyar czimkével látják el, hanem még rá is nyomtatják a türelmes

dobozokra vagy másnemű burkolatokra a sokat mondó „honi ipar“ jelzöt is. Ezzel még nem hazudnak, nem is követnek el büntetendő cselekményt, mert ott, ahol a czikk készül, szintén „honi“ gyártmány és egy szóval sem mondják, hogy „magyar“ ipar és a magyar nép jóhiszeműségét ezzel rútul kijátszák. Inkább vásároljunk oly cikkeket, ha már magyar gyártmányt nem kaphatunk, a melyeken német vagy bármily nyelvű jelzés van, mintsem magunkat megtevesztetni hagyjuk a „honi ipar“ jelzés által. Magyar iparos és gyáros pedig ne használjon más jelzöt, mint „magyar ipar“, mert különben neki sem hiszszük el, hogy igazán magyar az!

— **A zsolnai iparkiallítás előkészítő bizottsága** f. hó 21-én tartott ülésén a kiállítás költségvetésével foglalkozott. Körülbelül 25000 kor. összebevételre számít a segélyekkel együtt. Ezzel akarják a kiállítást létesíteni s ilyen alapon fogják a költségvetési előirányzatot összeállítani.

— **Dicséretre nem szorul.** Szuha István országgyűlési képviselő és neje 200 koronát adományozott a dunaföldvári utas-szálló javára.

— **Megerősített alapszabályok.** A keresk. m. kir. miniszter folyó évi 76,737. sz. alatt a nagylétei ipartestület békeltető bizottságának alapszabályait megerősítette.

— **Pártoljuk a hazai ipart.** Szépen hangzik ez a jelszó s bár volna számos híve és követője. De, tapasztalatból, panaszosoktól tudjuk, hogy a magyar ipar pártolása csak üres elmélet. A megváltozott termelési viszonyok miatt, a melyekhez gyöngébb iparosaink nem tudnak alkalmazkodni s a mostoha idők szülte pangás következtében, a melylyel nem tudnak megbirkózni, régebben virágzó iparágak mennek tönkre. Vegyük például a börgyártást, melyet a rajeczi völgyben és Várna vidékén nagyban üztek, ma már alig találjuk ennek a nyomát. Néhány év előtt Glasel János Várnán új börgyárat létesített, azt a modern technika legtökéletesebb gépeivel szerelte fel, de nem tudott boldogulni. A gyár dobra került, potom áron adatott el, gépei visszavándorolnak Ausztriába, a hol jobban veszik hasznukat, s az épület üresen marad. Nem akadt vállalkozó szakember, a ki megvette volna a gyárat s folytatta volna az üzemet; nem találtak illetékes férfit, a ki figyelmeztette volna a kereskedelmi miniszteriumot a gyár fentartásának a szükségére. Így pártoljuk mi a honi ipart! — Azonban egy gráci gyárnak soproni telepét a magyar iparpolitika, a magyar állam, mégis állami kedvezményben részesíti.

— **Csőd.** A matheóczi börgyár részvénytársaság, melyet 1897-ben 360.000 korona alaptőkével alapították, csődbe jutott.

— **Nyersbőrök értékesítése.** A berlini nagy mészárosok „Berliner Häuteverwertung“ cz. alatt vállalatot alakítottak, melynek főczélja a

nyersbőrök jobb értékesítése. A mészárosok a levágott állatok bőreit a vállalatnak adják át, mely azokat tisztítottja, osztályoztatja és addig tartja raktáron, amíg jobb árakat kaphat értük. A vállalat üzletvezetőségét egyelőre a „Berliner Viehcommissions- und Wechselbank“ (Berlin Königstrasse 37.) vállalta el.

— Az „Első budapesti magán czipészszakiskola“ kiadásában megjelent a „Magyar-Czipész Szabászati Szakkönyv“ II. tetemes bővített kiadása. Egyetlen és nélkülözhetetlen szakkönyv, a melynek egy czipész műhelybe sem szabad hiányozni. Miután helyes szabás nélkül tökéletes lábat elképzelni sem lehet, nagyon természetes, hogy ez a könnyen érthetően írott munka 230 ábrával megbecsülhetlen mutatójává lesz minden czipész-iparosnak.

— A budapesti (ipari) munkaközvetítő intézetnél az e heti kimutatás szerint 5584 munkás keres foglalkozást, kik közt majdnem minden iparág képviselve van; hiányzik azonban és munkát kaphat helyben: 1 galvanizáló, 3 aranyműves; vidéken: 1 nickelőző, 1 czimnyomó, 1 vésnök, 1 órás. 2 mézeskalácsos, 1 kóser-virstlis, 1 gépharisnyakötő, 1 faesztergályos, 16 kocsifényező, 1 pipaszár-esztergályos, 1 keményítő gyárvezető szakképzett, 1 szűcs, 2 kalapos, 1 fehérnemű-tisztító, 36 czipész, 6 csizmadia. Keresnek továbbá: fehérnemű vasalónőket, kendergyárba napszámosnőket, könyvnyomdai hajtogatónőket, derék- és aljvarrónőket. Inasfiukat felvesznek: asztalos, bádogos, czipész, fényező, fa és műesztergályos, kárpitos, könyvkötő, lakatos, férfi- és női-szabómesterek, kereskedők, nyomdák és gyárak. Tanuló leányokat pedig: könyvkötők, művirágkészítők, nyomdák, gyárak és varroczák. Jelentkezni kell az intézetben VIII. ker., József-körút 36. sz. a.

— Méréskészülékek bevitelére Rumániába. Mérő súlyok és mérő készülékek bevitelére a következő vámhivataloknak van megengedve: Bukarest, Filaret, Bukarest északi pálya-udvar, Bukarest közraktárak, Bukarest postahivatal, Braila, Calafat, Calarasi, Constantza, Corabia, Craiova, Galatz, Giurgiu, Jassy, Oltenitza, Ploesci, Tulcea, Turn-Severin, Turnu-Magurele és Zimnicea, de csakis a méterrendszerű mértékek bevitelére van megengedve. Tizedes mérlegek csakis akkor vihetők be, ha azok tisztán keményfából, még pedig tölgyfából készültek. Az elváromlásnál az árut a mértékhitelítő hivatal egy tisztviselője megvizsgálja; azon esetben, ha a fenti követelményeknek nem felel meg, eltiltja behozatalát.

— A magyar kir. kereskedelmi muzeum keleti mintatára V., Váci-körút 32. sz. d. e. 9—12 óráig, továbbá a hazai termékek állandó kiállítása, a kereskedelem történeti gyűjtemény, a háziipari kiállítás pedig a városligeti iparesernokban d. e. 9—12. d. u. 3—6-ig megtekinthető. A ki Budapestre utazik, el ne mulassza ezen nevezetességeket megtekinteni.

Vállalatok és árlejtések.

(Az e rovatban közölt ajánlati versenyekről — melyek érdekelhetik gazdasággal is foglalkozó iparos, valamint kereskedő olvasóinkat is — bővebb felvilágosítással készséggel szolgálunk, ha a kérdésekhez a megfelelő válasz-bélyeg van csatolva.)

A magyar kir. államvasutak zágrábi üzletvezetőségéhez az 1903., esetleg 1904. és 1905. években szükséges czirokseprő, kenderkötél, kenderzsineg, ólomzárzsineg, kötőzsineg, ecset és kefe, tűzálló- és falitégla, faggyu, stearingertya, szappan, órasolaj, dynamit, gyújtókanóc és revolver-töltények, valamint különféle faárúk szállításának biztosítására; bánatpénz 5%. Határidő: f. évi decz. 20.

A m. kir. dohányjövédéki közp. igazgatóság a dohányjövédéki hivatalok üzemében az 1903. év január hó 1-től számítandó három évi időtartam alatt szükségrendő czérna- és zsineműek szállítására nyilvános árlejtést hirdet. Szükségeltetni fog az első évben hozzávetőleg: a fehérítetlen varróczérnából 560 kgr., a csomagoló zsinemből 30,000 kgr., a vékony varrózsinemből 1800 kgr., a vastag varrózsinemből 8000 kgr., ólomzárzsinorból 1800 kgr., a zsineg szövetéből 2100 méter. Ajánlatok f. évi decz. 17-ig nyújtandók be; bánatpénz 5%.

Zólyom megye alispáni hivatalához a megyei hajduk és szolgák részére 1903. évben szükséges ruhák és lábbeliek szállításának biztosítására; bánatpénz 10%. Határidő: f. évi decz. 19.

Engedélyek a kikészítési eljárásra.

Osztárküzégek részére.

Egy kiviteli cégnek külföldi pamutból és lenből való szalag és paszomántáru és a hozzá való pamut- és lenfonalak, továbbá felselyem és tiszta selyemből való szalag és paszomántáru és varróselyem vámmentes behozatalára, az azokból készített pipereczikkek kivitelének feltétele mellett.

Egy kiviteli cégnek külföldi ernyőszövetek, ernyővázak és ernyősinek vámmentes behozatalára, az azokból készített nap- és esernyők kivitelének feltétele mellett.

Egy edénygyárosnak külföldi vaspléh (korongok is) vámmentes behozatalára, az abból készített edények kivitelének feltétele mellett.

Egy kiviteli cégnek külföldi lenből, pamutból és selyemből való szalag és paszomántáru, továbbá len-, pamut- és selyemáru és a hozzávaló len- és pamutfonal és varróselyem vámmentes behozatalára, az azokból előállított pipereczikkek és egyéb varrott munkák kivitelének feltétele mellett.

Hasznos tudnivalók.

(Ezen rovat alatt állandóan közölni fogunk a gyakorlati életben előforduló hasznos tudnivalókat, hogy azokat adandó alkalmakkor t. olvasóink értékesíthessék.)

A fogak tisztítása. A tisztaság szempontjából a fogat kefélni kell s hozzá alkáliás szappant, pászttát alkalmazni, a mely egészségi szempontból sokkal jobb, mint poralaku alkáliás szerek.

A fülgyulladás, e nagy fájdalmat okozó baj ellen dr. Hartman a fülorvosok ülésén a carbolygyczerin (1:10) alkalmazását ajánlotta. Nem kell egyebet tenni, mint naponkint az említett folyadékból néhány cseppet a beteg fülébe önteni. Dr. Hartmann szerint ez egyszerű szer néha bámulatot gyorsasággal hat.

A Graham-kenyér készítésének módja. Graham-kenyér készítésének módja a következő: A megtisztított buzamagot durván megőrlik, jóformán csak megdarálják és ezt a korpás anyagot langyos vízzel — élesztő, kovász és só nélkül — lélesztá vá gyúrják, azután körülbelül egy órán át nem nagyon erősen fűtött sütőkemenczében megsütik.

A gyémántkitt gőzgépek, kazánok stb. számára 16 r. lenolajfirniszből, 16 r. ólomglétből, 15 r. iszapolt krétából és 50 r. grafitból készül. Az ólomgléteket, krétát és grafitot egyenkint finom poralakba hozván, bensőleg összekeverjük; a tömeghez pedig folytonos keverés között hozzáadjuk a lenolajfirniszt. Ezen kitt rendkívül erősen tapad a fémrészekhez.

Országos vásárok.

Decz. 16. Brád, Ghimes, Homonna, Ikervár, Nagy-Mihály, Nagy-Rócze, Ó-Radna.

Decz. 17. Szepes Béla, Berethalom, Gyulafehérvár, Miskolcz, Parajd, Sütő, Szokolca, Szilágy-Somlyó, Nyitra-Ujlak, Zsibó.

Decz. 18. Berencs, Csenger, Mező-Örményes, Pöstyén, Temesvár.

Decz. 19. Sarkad.

Decz. 20. Alsó-Csernáton, Mezőkereszt, Silingvia, Temes-Butyin, Vári, Verebely, Vizakna, Zsolna, Kraljevác (Horvátország).

Decz. 21. Abrudbánya, Bodzás-Ujlak, Czacza, Csik-Szt.-György, Fehér-Gyarmat, Felső-Dió, Kisvárad, Koppa, Kurima, Küküllővár, Locsmánd, Lóza, Martonvásár, Mohács, Mosony, Nagy-Salló, Nagy-Sz. Iós, Német-Lipce, Pászttó, Szalónak, Szarvas, Szempcz, Szent-Ágotha, Szent-Benedek, Szent-Gotthárd, Székely-Udvarhely, Szomolnok, Zemplén, Zólyom, Károlyváros (Horvátország), Ludbreg (Horvátország), Petrinja (Horvátország), Pozsega (Horvátország), Samóbor (H.-ország), Varasd (H.-ország).

Decz. 22. Aranyos-Medgyes, Balkány, Becske, Dománizs, Krasznabéltek, Nagyida, Osgyán, Vác, Vágújly.

Decz. 23. Bártfa, Berzevicze, Enying, Szt.-Gróth.

Decz. 24. Alsó-Lendva, Csepreg, Kecser, Kosztolán, Királydaróc, Rohonc, Semphte, Szt.-György, Szepsi, Tokaj, Körös (Horvátország).

Decz. 25. Nagy-Salló Székelyhid.

Decz. 28. Berzence, Boldogasszony, Ipolyság, Nagy-Ajta, Szill, Zala-Egerszeg, Zboró.

Decz. 29. Kun-Szt.-Miklós, Oroszvár, Rajka.

Decz. 30. Bajmác, Mező-Csáth, Szobráncz, Sztára.

Decz. 31. Aszaló, Gálos, Szónásfalu.

Temesvári vásár.

Az idei temesvári Szent-Miklósi orsz. vásár f. évi decz. hó 18-tól bezárólag decz. hó 22-ig fog megtartatni. Mindenféle állat felhajtása az orsz. vásárra, decz. hó 18. csütörtökön reggel 5 órától kezdve, meg van engedve. Bánáti ló-, szarvasmarha-, juh- és sertésvásár. Gyümölcs-, mezőgazdasági-, kereskedelmi és iparvásár.

Pót-vásárok.

A keresk. m. kir. miniszter megegyezte, hogy Galgóc községben az 1903. évi okt. hó 1-ére és 6-ára eső orsz. vásár ez évben kivételesen 1903. évi okt. hó 8. és 12-én, hogy Pozsony szab. kir. városban az orsz. vásárok az 1903. évben, márcz. hó 29-től ápr. 4-éig, június 14-től jun. 20-ig, szept. hó 13-tól szept. 19-ig és végül decz. 13-tól decz. 19-ig, hogy Balassa-Gyarmat községben a f. évi szept. 22-ére esett, de elmaradt orsz. vásár helyett, a f. évi decz. hó 15-én kizárólag pótállatvásár tartassék.

Szerkesztői üzenetek.

Szives tudomásul. Az előfizetések beszédését a jövő héten kezdjük meg Szegeden. A hátralékos vidékieknek — a postaköltségek hozzászámításával — postamegbizás útján fogjuk a nyugtákat kézbesíttetni; kérjük azokat, bemutatáskor díjazni, illetve a levélkézbesítőnél beváltani.

Löwenbach Bertalan, Makó. Az ösmert, mindeu iránti részvéltenség, a nembánomság, s teléggé el nem itélhelő közönyösség saját érdekeik iránt — sajnos ismét előtűnt. Részünkről megtettünk mindent az illető városok ipartestületi útján, de jelentkezni nem jelentkezett senki. Kisérelje meg újból, ne veszítse el kedvét a közérdek tüskés munkájától. Mi támogatni fogjuk mindenben, a mi akár az összeség, akár egyes iparágak előnyeit célozza. Üdvözlettel.

Császár Ferencz, Budapest. (Baross-u. 41.) Valóban, nem tudjuk miként megköszönni határtalan érdeklődését „A Mi Lapunk” iránt. Becses sorait megkaptuk és az abban foglalt uasítá-ok értelmében fogunk elárni. — Adja az ég, hogy siker koronázza jóindulatát. Üdv.

Marosy Imre, Szeged. Téglagyár-utca. Hogy mutatvány számot nem kapott, nem okozhatunk mást, mint az annak idején a kihordással megbizottat. Mi az első számokból helyben 2000—2000 példányt osztottunk ki, de ugylátszik, nem voltunk szerencsések megbizottaink megválasztásában, a kik lelkiismeretlenul teljesítették elvállalt kötelességeiket — persze jó fizetés ellenében. Ez kezdetben jobbadán így szokott lenni. De megküldtük önnek postán az eddig megjelent lapokat és szives érdeklődését köszönettel vettük tudomásul.

Balázs Károly Székelyudvarhely. Vettük szives sorait és pénzüküldenényét. Örömmel üdvözöljük önt díszes munkatársaink sorban és kérjük is, hogy erdélyrészi iparostársaink viszonyairól minél gyakrabban tájkoztatná „A Mi Lapunkat.”

Herbstner Ferencz Fejérvár. Bizony annyi anyagunk van, hogy lapunk nagyobbítására kell gondolnunk. Hogy miként lesz ez keresztül vihető, még nem tudjuk. Szives küldeményének legközelebb sorát ejtjük. Köszönettel.

Előfizetések elismerése:

Balázs Károly Székely-Udvarhely, Győri József Kécsa, Winterleitner Pál Békés-Csaba, ifj. Simon János Orosháza, Csikós Ferencz ipart. elnök Salgó-Tarján, Berdik Imre B.-Gyarmat, Hebel Gáspár H.-Bőszörmény, Baranyai Sándor Fogaras, Kápolnás Ignác Békés, Szabó Endre Téglás, Gärtner E. Békés-Csaba, Csenger Imre Almás, Hajdan Károly V.-Ujhely, Prächtig Mátyás Csehza, Császár Miklós Szeged, Marosy Imre Szeged.

Munkaközvetítés.

Munkakereslet és kínálat 1902. évi december hó 12-ig.

	Keres- let	Kínál- kozik		Keres- let	Kínál- kozik		Keres- let	Kínál- kozik
Arany- és ezüstműves	3	8	Gőzkazán- és felszerelés-kész., kazánkovács	—	49	Kötélgyártó	4	3
Asztalos	24	641	Hangszerkészítő	—	1	Kőműves	—	137
Ács	—	83	Hentes	2	94	Könyvkötő	17	24
Agynemű- és kötszerkészítő	—	1	Kalapos	2	4	Lakatos	6	325
Bádogos	6	127	Kádár	27	34	Mázoló	1	79
Bőrdiszárkészítő	—	—	Kályharakó, kályhaecsináló	1	8	Mechanikus	—	51
Czipész	112	62	Kárpitos	5	54	Mészáros	—	71
Czukrasz, mézeskolácsos	2	8	Kelekötő és fésűs	1	5	Selyem- és kelmepestő	—	5
Esztergályos (famunkára)	15	24	Kéményseprő	3	26	Óras	3	9
Fém- és vasesztergályos	1	89	Kerekgyártó	7	68	Pala- és cserépfedő	—	6
Fém- és vasöntő	2	59	Keztyűs- és sérvkötő-készítő	1	2	Paszománykészítő	1	2
Fémkőszőrülő, csiszoló	1	7	Kocsifényező	18	56	Pék	—	23
Fodrász	8	114	Kosárfonó	—	2	Rézkovács	—	21
Fonó- és szövősegéd	1	2	Kovács, kovács, szerszám- készítő, reszelővágó	2	301	Szobafestő	—	48
Fafaragó	5	32	Kőfaragó	—	41	Szűcs	6	7
Gáz- és vízvezeték-szerelő	—	22	Kötőszövő, kötősegéd	2	1	Szabó (férfi és női)	88	114
Gépgyártó, géplakatos	1	303				Szijgyártó, bőröndős	1	43
Gépszíjkészítő	—	—				Timár, varga, bőrfestő	—	6

A munkaközvetítés ingyenes, megkeresésekhez azonban válaszbélyeg csatolandó.

KISS D. ÉS PÁRSA UTÓDAI
SZEDED.

Női divatárú-üzlet.

FÉRFI SZABÓSÁG.

KÉSZ NŐI FELÖLTÖK.

PARISI UJDONSÁGOK.

25-13-12

Dús választék:

NŐI RUHA-KELMÉK,

SELYEM- és BÉLÉSÁRÚKBAN.

Bizományi raktár:

EREDETI PÁRISI MODELLEK,

NŐI KALAPOKBÓL.

!!! Hatóságilag engedélyezett !!!

Első szegedi

FORGALMI IRODA

Bástya-utca 17. (Pollitzer-ház.)

Van szerencsém a n. érdemű közön-
ségnek tudomására hozni, hogy fenti
irodámban mindennemű nemesebb ele-
meket, nagy összekötéseimnél fogva,
rövid idő alatt az egész országban elhe-
lyezek: pld. kereskedő segédok, könyvelők,
írnokok, magántanítónők, nevelőnők, bon-
nek, kulcsárnők, gazdatisztek, ispánok, gya-
kornokok minden szakmában stb.

Ház- és földeladás

örökáron és haszonbérletbe.

!! PÉNZ !!

Jelzalog-kölesönök

házakra és földekre,

4, 4½ és 5%-os kamatra.

10, 20, 30, 40, 50, 60 évi lefizetésre.

Végre házasságot is közvetítek
és azt legnagyobb titoktartás mellett,
legnagyobb lelkiismerettel boncolom le.

„Viola“-Crème

(fehér v. rózsaszinben)

használata mellett

májfoltok,

szeplők és pörsenések

néhány nap mulva eltűnnek.

Egyedüli készítője:

Gerle Jenő

gyógyszertára

a „Kigyóhoz“

Szegeden, 21-13-12

Klauzál-tér, Kiss D.-féle ház.

Pálffy Testvérek
vasöntőde és gépgyára
Szegeden, Kálvária-utca.

Gyárt:
Borsajtókat.
Felvonó darut.

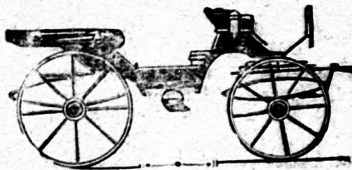
ELVÁLLAL:
Gépjavitásokat, új gépek és gép-
részek, vasöntvények készítését.
Szij- és fogaskerekek, tengők,
csapágyak-, gőzmalom-, téglyagyár-
és kendergyár berendezéseket.

Az Alföld legnagyobb kocsigyártó telepe.

IFJ. HODÁCS JÁNOS

SZEGEDEN, Kistisza-utca 4. szám, Maros-utca folytatás.

Allandó nagy raktár

kész hintókból.

Képes árjegyzék kívánatra ingyen.

14-5-3

Rápolti, Kun és Tóth

műszövek,

valódi lenárúk, finom kamuka asztal-
neműek, jaquard-mintás és
nyüstös-árúk s a székely házi szö-
vött cikkek készítői

Székely-Udvarhelyen.

Alföldi képviselő:

BABÓS ELEK kötszövőnél
Szegeden. 28-13-12

KUNITZER JENŐ

ortopéd és különlegességi cipész-üzlete
SZEGEDEN, Kaszth Lajos-szögű,
szemben a Csikós-féle sörcsarnokkal.

Kitűnő munkámmal a legkényesebb igénye-
ket is legjobban kielégítem. Erőkegy lábak-
nál felette nagy gondot fordítok.

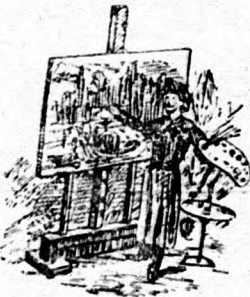
Gyors, pontos, gondos és olcsó munkát
ígérve, kérem becses rendeléseit. 60-13-10

Országos műfestészeti, iparművészeti intézet

Főt. papságnak biboros hercegprimás Ó Eminenciája, 67,698. sz. a.
és Tolnai Festetich Tasziló gr. ur ó nagymélt. által ajánlva. Az oktatást ó
nagymélt. Császka Gy. kalocsai érsek ur nagylelkű áldozatkészsége folytán
olaszországi műfestők és műmárványozókól nyertem.

Számos elismerő nyilatkozat.

!!!Pártoljuk a magyar iparművészetet!!!

Templomfestés stíl szerint. Gipszmárvány
(stucco). Oltárképek, oltárépítés és márványozások.
Tervek, rajzok készítése, nagyítása. Torony-
keresztek aranyozások.

**Olajba festett életnagyságu arckép
a legszebb, legalkalmasabb és leg-
tökéletesebb ajándék.**

mert örök becse van és egyszersmind szabad-z,
továbbá előnyös nász-, név- és születésnap- vagy
egyéb alkalmi és ünnepi ajándéknak. Ezeket az
arcképeket bármilyen beklüdtött fénykép után a
legfinomabb kivitelben készítem el.

Nagyság: 25×32 35×45 55×65 65×80 75×110 85×125 100×150
Árak: kor. 18 25 40 55 95 120 180

Krétarajz életnagyságban csak 8 korona.

Hü hasonlatosságért és tartósságért kezeskedik az intézet.

BÁTORI BLASKOVICS MIHÁLY, műfestész,
Szabadka, VII. ker., Erdő-utca 66. sz.

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVŰ ÓRAÜZLETE.

Alapított
1847.

János
Brausweller
Szegeden. Cs. és kir. kizárólagosan
szab. chronometer- és műóra, főtálatója
a remontoir ingaóráknál
stb. stb.

**ÓRAK, ÉKSZEREK 10-évi jótállással
RÉSZLETFIZETÉSRE**

Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltetnek.

Első erdélyi görleczgyár

WEINRICH FRIGYES, SZASZ-RÉGEN.

Olcsó áron ajánlja gözölt és jól kiszá-
ritott fából tetszetős alakban, tisztán ké-
szített **görlécelt** minden faiparosnak.
— Ingyen képes árjegyzéket küld. —
Diófát magas áron vesz. — A gyár na-
gyobbítása végett egy még jó karban lévő
12 lőerejű Hoffmeister-féle gőzmotor és egy
egész új injektor olcsón eladó, vagy egy
25—30 lőerejű félstabil gőzgéppel elcse-
relendő. 23-13-12

BRAUN JÁNOS

első alföldi hangszerkészítő és látszerészeti üzlete

Kárász-utca 7. → SZEGEDEN. ← Kárász-utca 7.

Ajánlja a legjobb minőségű, saját készítésű 39-13-12

FÚVÓ- és VONÓ-HANGSZEREIT

és ezek alkatrészeit, mint: legfinomabb olasz és német bélhúrokat, vonókat stb. Dús raktárt tart mindennemű hegedűk, gordonkák, gitárok, czitárák, nagybögők, tamburák, cimbalmok, sipolák (clarinetok), fuvoiak, okarinák, harmonikák és különféle hangszerek, mindenféle rézfúvók és zenélő automatákból.

Nagy választék orrosiptető, szemüvegek, táv- és látosövek, szesz-, hő- és légnyomér-, vízmértek- és rajzeszközökben.

Egyedüli készítője a megadott rugékony acélszemüvegeknek.

Javítások gyorsan és pontosan eszközöltetnek. Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Fűtő-anyagok

legjobb és legolcsóbb bevásárlási forrása

Schlesinger Mór

tüzipa- és szén kereskedésében Szegeden X Párisi-körut 35.

Telefon 146. szám.

Ajánlok szobafűtéshez legjobb minőségű Karolinbányai porosz szalon-szenet, légszesz-pirszenet és legjobb minőségű hazai petroszényi koczka-szenet. — Kereskedők és iparosok figyelmét különösen leihivom a tisztán kezelt fa-szenemre. Pontos és lelkiismeretes kiszolgálásért kezeskedem.

ELSŐ MAGYAR MALOM- ÉS SZERSZÁM-GÉPGYÁR

70-12-8

törv. bejegyzett cég

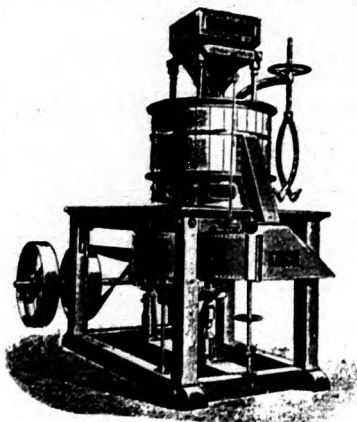

Tóth Sándor Kaposvárott

gyárt és szállít:

teljes malom- és gyárberendezéseket, vas- és fém-géprészeket

minta és rajzok után.

Költségvetés és árjegyzék ingyen és bérmentve.

LEGKEDVEZŐBB FIZETÉSI FELTÉTELEK.

Gyors és pontos kiszolgálás jótállással.

ELSŐ SZEGEDI HARISNYAKÖTŐGYÁR.

Babós Elek
kötöző-gyára Szegeden.

Nagy raktár

minden e szakmába vágó cikkekben.

Egyedüli beszerzési forrás saját készítésű egész vékony kötött harisnyákban.

Elvállal fejeleket, még a vékony szövötteket is, 25—50 krig.

Olvassuk!

Fontos!

Nélkülözhetlen háztartási, inari és gazdaság cikkek!

KIZÁRÓLAG HAZAI GYÁRTMÁNYU
legszilárdabb kivitelű kefeárúk a legolcsóbb árak mellett kaphatók:

Ifj. Vajda Sámuel
kefeárúgyár nagybani raktárában
SZEGEDEN, Vár-utca I. szám.

Vidéki megrendelések pontosan és lelkiismeretesen utánvét mellett eszközöltetnek.

Eladás nagyban és kicsinyben.
Árjegyzék

kívánatra

ingyen

és bérmentve.
Kiadás nagyban és kicsinyben.